

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/4760-

24. november 2023

Mandat for Riksantikvarens koordinerende rolle i oppfølging av Haag-konvensjonen av 1954 om beskyttelse av kulturverdier i tilfelle av væpnet konflikt og annen protokoll av 1999

Vi viser til prosess for utarbeidelse av mandat for Riksantikvarens koordinerende rolle i oppfølging av Haag-konvensjonen av 1954 om beskyttelse av kulturverdier i tilfelle av væpnet konflikt og annen protokoll av 1999. Vedlagt følger mandat fastsatt av Klima- og miljødepartementet.

Mandatet omtaler roller og ansvar for oppfølging av forpliktelser som følge av konvensjonen og annen protokoll, formålet med Riksantikvarens koordinerende funksjon og hva denne oppgaven innebærer. Mandatet definerer samarbeidet med berørte departementer, departementenes etater og relevante institusjoner i den faglige oppfølgingen av Norges forpliktelser. Riksantikvarens rolle som nasjonal koordinator innebærer i korte trekk å kommunisere og samarbeide med berørte sektorer og institusjoner, med formål å legge til rette for at sektorene er kjent med og ivaretar sitt ansvar.

Med hilsen

Berit Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Kloster
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Kulturmiljø- og
polaravdelingen

Saksbehandler
Siri Kloster
22 24 58 30

Mandat for Riksantikvarens rolle som nasjonal koordinator for oppfølging av Haag-konvensjon av 1954 om beskyttelse av kulturverdier i tilfelle av væpnet konflikt og annen protokoll av 1999 (Unesco)

Formål

Mandatet har som formål å være grunnlag for utøvingen av Riksantikvarens rolle som nasjonal koordinator for oppfølgingen av Haag-konvensjonen av 1954 om beskyttelse av kulturverdier i tilfelle av væpnet konflikt og annen protokoll av 1999. Mandatet definerer samarbeidet med berørte departementers etater og relevante institusjoner i den faglige oppfølgingen av Norges forpliktelser og definerer rollen som generalkommisær.

Bakgrunn

Konvensjonens formål er å hindre at kulturverdier¹ brukes som militære mål. Konvensjonen dekker kulturverdier som monumenter, bygninger, anlegg, arkeologiske kulturminner, kunstgjenstander, manuskripter, bøker og andre gjenstander eller samlinger av vitenskapelig kunstnerisk eller historisk interesse og betydning. Annen protokoll tydeliggjør blant annet plikter til å beskytte kulturverdier også i fredstid og å ha nødvendige beredskapssystemer på plass.

Klima- og miljødepartementet har det overordnede ansvaret for oppfølging av Haag-konvensjonen av 1954 og annen protokoll av 1999 (heretter konvensjonen).

Konvensjonen berører flere departementers ansvarsområder, som bl.a. forsvarssektoren, museumssektoren, arkiv og bibliotek. Oppfølging av Norges forpliktelser skjer ihht. følgende:

- De berørte sektorenes ansvar legges til grunn i arbeidet med å følge opp forpliktelsene, herunder beredskap og sikring av kulturverdier som omfattes av konvensjonens virkeområde.
- Kunnskap om konvensjonen skal spres blant aktuelle aktører
- Forsvaret skal i sin militære virksomhet ha kunnskap om, og følge opp, forpliktelsene etter konvensjonen, både ved øvelser i fredstid og ved deltakelse i militære operasjoner både nasjonalt og internasjonalt

Roller og ansvar

Riksantikvaren har ansvaret for den faglige oppfølgingen av konvensjonen og er nasjonal koordinator, med formål å legge til rette for koordinering med berørte sektorer.

---

¹ Mandatet benytter begrepet kulturverdier tilsvarende konvensjonsteksten. Kulturverdier er å forstå som kulturarv.

Det overordnede målet er å legge til rette for kommunikasjon og samarbeid på tvers av sektorer og nivåer med formål å gi kulturverdier best mulig beskyttelse i nød- og katastrofesituasjoner.

Rollen som nasjonal koordinator innebærer å kommunisere og samarbeide med berørte sektorer og institusjoner for å legge til rette for at sektorene er kjent med og ivaretar sitt ansvar.

Den faglige oppfølgingen utøves i samarbeid med berørte departementer, underliggende etater og relevante institusjoner.

Forsvarsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet er enige om at Riksantikvaren kan ta kontakt i den løpende oppfølgingen av konvensjonsforpliktelsene. Kontaktpunkt er:

- Forsvarsdepartementet: Avdeling for sikkerhetspolitikk, seksjon for internasjonal og operasjonell rett
- Kultur- og likestillingsdepartementet: Kulturdirektoratet, Nasjonalbiblioteket og Arkivverket
- Kunnskapsdepartementet: Avdeling for eierskap i høyere utdanning og forskning, seksjon for styring

Ved behov for å involvere de respektive departementene utover det som fremgår av dette mandatet skal Riksantikvaren konsultere Klima- og miljødepartementet.

Oppfølging av Norges forpliktelser som statspart til Haag-konvensjonen og annen protokoll skjer med utgangspunkt i Riksantikvarens rapport *Implementering av Haag-konvensjonen og dens protokoller fra 2015, med senere revideringer*.

Særlig om generalkommisær for kulturverdier

Det følger av *Regulations for the Execution of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict*, kapittel 1, artikkel 1, at statsparten utnevner en generalkommisær for kulturverdier. Den til enhver tid sittende riksantikvar ivaretar denne rollen i Norge.

I følge *Regulations* er generalkommisæren ment å tre inn som en støttende funksjon for Unescos arbeid i konfliktområder. Det er opp til statsparten å utforme funksjonen. I Norge legges det til grunn at organiseringen av beskyttelse av kulturverdier i konflikt følger den samme organiseringen som i fredstid, og legger sektorenes ansvar for å følge opp forpliktelsene til grunn. Generalkommisæren skal utføre rollen innenfor konvensjonens rammer og ta hensyn til de etablerte forvaltningsstrukturene innenfor de ulike sektorenes ansvarsområder. Det inngår i dette mandatet å vurdere å presisere denne rollen nærmere. En eventuell slik presisjon skal forelegges berørte departementer for uttalelse.